

PROTOKOLL

Datum
2025-07-02

Diariernr
25/00302-2

Camilla Norberg, 070-231 83 20

Protokoll för Förbundsdirektionens sammanträde 2025-07-02

Tid: 08.30 – 09.18
Datum: 2025-07-02
Plats: Teamsmöte

Närvarande ledamöter:
Se Tjänstgöringslistan

Närvarande tjänstemän:
Thomas Olsson
Camilla Norberg

Övriga närvarande:

Justerare:
Andreas Jansson (C)

Tid för justering: 2025-07-02
Justering av protokollet sker med BankID

Underskrifter
Se sista sidan

ANSLAG/BEVIS

Justering av förbundsdirektionens protokoll har tillkännagivits genom anslag på Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns anslagstavla på www.dintur.se.

Sammanträdesdatum
2025-07-02

Anslaget uppsatt den
2025-07-02

Anslaget nedtas den
2025-07-24

Förvaringsplats för protokollet
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns förvaltning

Camilla Norberg, Stabsadministratör

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Postadress:
Box 143
841 22 Ånge

Besöksadress:
Viktoriagatan 16
872 35 Kramfors

Telefon: 0775-50 77 70

Org. nr:
222000-2923

Webb/e-post:
registrator@dintur.se
www.dintur.se

PROTOKOLL

Medlem Namn	När- varo	Tjg. Ers	Reservation §						Omröstning		Anteckning Justerare Tjänstgör T.o.m. Tjänstgör Fr.o.m.
									Ja	Nej	
Region Västernorrland											
Ordinarie											
Glenn Nordlund (S)	X										Ordförande
Henrik Sendelbach (KD)	X										Vice Ordförande
Region Västernorrland											
Ersättare											
Kristina Eriksson (C)											
Per Gybo (SjVP)	X										
Örnsköldsvik											
Ordinarie											
Andreas Jansson (C)	X										Justerare
Örnsköldsvik											
Ersättare											
Carolina Sondell (S)	X										
Kramfors											
Ordinarie											
Malin Svanholm (S)											
Kramfors											
Ersättare											
Jon Björkman (V)	X	X									
Härnösand											
Ordinarie											
Knapp Britta Thyr (MP)	X										
Härnösand											
Ersättare											
Per-Eric Norberg (C)	X										
Sundsvall											
Ordinarie											
Hans Forsberg (C)	X										
Sundsvall											
Ersättare											
Sven Bredberg (M)	X										
Timrå											
Ordinarie											
Stefan Dalin (S)											
Timrå											
Ersättare											
Tony Andersson (M)											
Ånge											
Ordinarie											
Eva Mörk Månsson (S)	X										
Ånge											
Ersättare											
Daniel Bergström (SD)											
Sollefteå											
Ordinarie											
Johan Andersson (C)	X										
Sollefteå											
Ersättare											
John Åberg (S)	X										

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Postadress:
Box 143
841 22 Ånge

Besöksadress:
Viktoriagatan 16
872 35 Kramfors

Telefon: 0775-50 77 70

Org. nr:
222000-2923

Webb/e-post:
registrator@dintur.se
www.dintur.se

PROTOKOLL

§ 105. Anskaffning av regionalstågsfordon

Förbundsdirektionen beslutar

att ingå borgen så som för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering upp till 1 100 miljoner kronor avseende spårfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning, under förutsättning att kommunalförbundets medlemmar godkänner beslutet,

att göra en hemställan till kommunalförbundets medlemmar om att godkänna beslutet att ingå borgen enligt ovan,

att uppdra till förbundsdirektören att teckna borgensförbindelser,

att godkänna att AB Transitio avropar 5 stycken regionalstågsfordon med tillhörande högvärdeskomponenter, strategisk utrustning samt upphandlar finansiering för detta,

att ingå uppdragsavtal med AB Transitio för avrop av anskaffning av regionalstågsfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt ge förbundsdirektören i uppdrag att teckna uppdragsavtal,

att ingå hyresavtal med AB Transitio för anskaffade regionalstågsfordon samt ge förbundsdirektören i uppdrag att teckna hyresavtal.

Förbundsdirektionen beslutar utöver ärende även

att med anledning av denna offensiva tågsatsning uppdra till förbundsdirektören att utreda möjligheten att beställa ytterligare tåg för att trafikera genom Övre Ådalsbanan i enlighet med nu gällande Trafikförsörjningsprogram.

Ärendet

Norrtåg vill beställa 20 stycken nya regionalstågsfordon. Av dessa 20 stycken ska 12 stycken ersätta befintliga fordon av typen X11 och X52 som når sin tekniska livslängd medan resten (8 stycken) ska tillföras för att genomföra de trafikutökningar som finns beskrivna i Norrtågs vision för 2040.

Ersättning av befintliga tåg

Från 2026 har Norrtåg 11 stycken Regina (X52) i trafik. Dessa når sin tekniska livslängd ca 2030. Det finns möjlighet att genomföra åtgärder för att förlänga livstiden, men Norrtåg bedömer att denna typ av tåg inte passar in i trafikupplägget eftersom de är för små. De har 33% färre platser jämfört med X62 som trafikerar kusten, vilket innebär att de inte klarar resandevolymer i peaktider. För att klara resandevolymer med X52 bedömer Norrtåg att fler fordon skulle behövas och trafikeringen sker genom sammankoppling av tågsätt (dubbla sammankopplade tåg). Utöver X52 har Norrtåg även några X11 som ska fasa ut fram till 2033. Norrtåg vill alltså ersätta totalt tolv tåg. Eftersom befintliga tåg är för små är Norrtågs ambition att ersätta tågen med en ny tågmodell.

Trafikutökning enligt Tågvision 2040

Utöver att ersätta befintliga tåg vill Norrtåg även utveckla sin trafik i linje med Tågvision 2040 vilket kräver att fler fordon sätts i trafik. Planen är att trafiken på Mittbanan ska utökas från 8 till 15 dubbelturer från och med 2033. För att genomföra den utökningen krävs tre tåg. Samma år förväntas Norrbottenbanans första etapp på sträckan Umeå – Skellefteå att öppna. Planen är då att förlänga linjen Sundsvall – Umeå till Skellefteå, vilket skulle innebära att det krävs ytterligare två tåg. År 2036 förväntas Norrbottenbanan etapp 2 att

PROTOKOLL

öppna, vilket kräver ytterligare ett fordon. Totalt krävs alltså sex (6) tåg för att genomföra trafikeringsförslaget, men utöver det behövs också ytterligare två (2) tåg som reservkapacitet.

Resande och kostnader

Norrtåg beräknar att den utökade trafiken kommer medföra resandeökningar från 1,7 miljoner till 3,2 miljoner resande i hela systemet. Hur fördelningen ser ut mellan länen framgår inte i de underlag som finns redovisade från Norrtåg. Norrtåg beräknar att biljettintäkterna ökar från 224 mnkr till 456 mnkr när all trafik är igång. Förutom utökningar av trafik och öknings av biljettintäkter förväntas också den statliga medfinansieringen öka från 98 mnkr per år till 138 mnkr per år 2030 till 160 mnkr 2033.

Eftersom resandet och dess intäkter påverkar kostnadsfördelningen är det avgörande för den slutgiltiga kostnadsfördelningen mellan Norrtågs ägare.

I beräkningarna förväntas kostnadsökningar ske från 2031 med nettokostnadsökning om 135,8 mnkr jämfört med 2026. År 2033, när trafiken på Norrbottenbanan etapp 1 är igång och trafiken på Mittbanan har utökats så förväntas nettokostnadsökningen vara som högst om upp till 150 mnkr. Därefter förväntas kostnaden minska i takt med att resandet och intäkterna ökar.

Med utgångspunkt i dagens kostnadsfördelningsmodell står Västernorrland för 36% av nettokostnaden vilket innebär en nettokostnadsökning om 54 mnkr för 2033. Om resandeintäkterna i större utsträckning genereras på Norrbottenbanan än på Mittbanan blir nettokostnaden högre och omvänt om situationen slår åt andra hållet. Nuvarande kostnadsfinansieringsmodell gäller fram till och med 2029.

Borgensåtagande

Transitio kommer att upphandla, köpa och finansiera tåg, däremot kommer myndigheten att behöva borgen för investeringen. Kostnaden per tåg bedöms som högst vara 220 mnkr. Totalt kan tågen komma att kosta 4,4 miljarder kronor även om målet är att kostnaden ska vara lägre. Norrtågs fyra ägare delar på ansvaret för tågen, vilket betyder att Västernorrland behöver borgen för ett belopp om 1,1 miljarder kronor. Enligt förbundsordningen måste medlemmarna godkänna beslut om att ingå borgen.

Det betyder att borgensåtagandet först kan tecknas efter att samtliga medlemmar godkänt beslutet.

Uppdragsavtal och hyresavtal

Transitio upphandlar och äger tågen medan myndigheten tecknar hyresavtal och hyr tågen. För att Transitio ska kunna gå ut i upphandling måste uppdragsgivande regioner ingå i ett uppdragsavtal med Transitio. Syftet är att ge Transitio uppdraget att genomföra fordonsanskaffningen samt reglera villkoren för densamma. Transitio tillhandahåller en standardmall som används i denna typ av processer. Innan uppdragsavtal och hyresavtal kan tecknas så krävs att medlemmarna godkänner samt att förbundsdirektionen fattar beslut om att myndigheten går i borgen för investeringen. Hyresavtalet är på 30 år från leverans.

Tidplan

För att Transitio ska kunna genomföra en upphandling med tilldelning 2027 och leverans innan 2033 så måste samtliga beslut vara genomförda senast november 2025.

Förbundsdirektionen måste alltså fatta beslut om att avropa fordon, om att gå i borgen, att teckna uppdragsavtal, att avropa fem regionalstågsfordon, att teckna hyresavtal samt så

PROTOKOLL

måste förbundets medlemmar fatta beslut om att godkänna att kommunalförbundet borgar för investeringen.

Myndighetens bedömning

Genom inköpen av fler tåg skapas möjlighet att genomföra delar av tågvisionen för 2040. I det regionala trafikförsörjningsprogrammet framgår att myndigheten ställer sig bakom tågvisionen. Förslaget innebär att det kommer finnas väldigt attraktiv tågtrafik på sträckan Sundsvall – Ånge – Östersund med 15 avgångar i varje riktning på vardagar.

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet innehåller också trafikplaneringsprinciper som ska vara vägledande vid planering av utbudsnivåer. Interregional trafik beskrivs som trafik som ska finnas mellan kommunhuvudorter över länsgräns. Om man tolkar trafikförsörjningsprogrammet såsom att interregional trafik ska finnas på sträckan Sundsvall – Östersund, så överensstämmer Norrtågs vision för 2040 med Trafikförsörjningsprogrammets målsättning för 2030.

Som en följd av ett positivt besked bör busstrafiken på sträckan Sundsvall – Ånge ses över. Det kan vara så att vissa avgångar med bussen kan dras in, alternativt lyftas över till kommunala tillköp om behovet kvarstår, exempelvis utifrån skolans behov.

Effekten skulle kunna bli att det gemensamma åtagandet för busstrafik minskar, vilket kan underlätta den gemensamma finansieringen. Omfattningen är dock okänd innan en analys är genomförd.

Övre Ådalsbanan

Trafikverket har genomfört en större upprustning av övre Ådalsbanan (Västeråsby – Långsele) som innefattar bland annat byte av kontaktledning, förstärkning av banvall, nya slipers, ny räls samt slopande av plankorsningar. Investeringen kostade drygt en miljard kronor och den innebär att tågen från december 2023 kan trafikera sträckan i 80km/h.

Sollefteå, Kramfors, Ragunda och Bräcke kommuner samt RVN har under flera år arbetat både för upprustning men också för att banan åter ska trafikeras med persontrafik. Bland annat har de låtit WSP genomföra en utredning som tittar på olika trafikeringsupplägg på sträckan Umeå – Östersund via Sollefteå utifrån de förutsättningar som idag råder på banan.

Utredningen visar på att det går att trafikera banan men att det krävs upprustningar av plattformar i de orter som idag inte har resandeutbyte med tåg. Restidsvinsten som beskrivs mellan Umeå – Östersund är cirka 1½ timme och mellan Sollefteå och Örnsköldsvik blir den totala restiden cirka 60 minuter vilket kan jämföras med busslinje 40 som tar cirka 80 minuter. Restidskvot mot bil beräknas till 0,96.

Eftersom sträckan finns utpekad i det regionala trafikförsörjningsprogrammet, samt är en del av Norrtågs vision för 2040 så beslutade förbundsdirektionen vid sammanträde 2025-06-24 § 94 att en utredning ska genomföras för att ytterligare ge klarhet i hur ett trafikeringsupplägg på sikt kan se ut och vilka effekter det kan ge. Med anledning av ovan bör Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län utreda möjligheten att beställa ytterligare tåg för att trafikera genom Övre Ådalsbanan.

Styrdokument och juridik

Förbundsordningen beskriver förutsättningar för att gå i borgen.

Trafikförsörjningsprogrammet beskriver målsättningar för kollektivtrafik i Västernorrlands län.

PROTOKOLL

Ekonomi och finansiering

Tågtrafik finansieras gemensamt. Utifrån denna princip står Regionen för 46% av kostnaderna medan resten delar på kostnaderna utifrån invånarantal. Om kostnaden (36% av 150 mnkr) är 54 mnkr för Västernorrland så blir fördelningen enligt nedan:

Medlem	Folkmängd, 31 december 2024, SCB	Kostnadsfördelning
Härnösand	24 515	2 960 581 kr
Kramfors	17 491	2 112 320 kr
Sollefteå	18 396	2 221 613 kr
Sundsvall	99 048	11 961 642 kr
Timrå	17 521	2 115 943 kr
Ånge	9 044	1 092 209 kr
Örnsköldsvik	55 443	6 695 636 kr
Regionen	46%	24 840 000 kr
	241 458	54 000 000 kr

Om exempelvis busstrafik för 3 mnkr lyfts över från det gemensamma utbudet till Ånge kommun så ökar Ånges åtagande med cirka 4 mnkr medan det gemensamma åtagandet endast ökar med 51 mnkr.

Yrkande

Johan Andersson (C) yrkar att följande att-sats läggs till:

att med anledning av denna offensiva tågsatsning uppdra till förbundsdirektören att utreda möjligheten att beställa ytterligare tåg för att trafikera genom Övre Ådalsbanan i enlighet med nu gällande Trafikförsörjningsprogram.

Jon Björkman (V), Eva Mörk Månsson (S) och Glenn Nordlund (S) yrkar bifall till Johan Anderssons (C) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer förvaltningens förslag under proposition och finner att förbundsdirektionen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Därefter ställer ordföranden Johan Anderssons (C) tilläggsyrkande under proposition och finner att tilläggsyrkandet bifalls.

Föredragande:

Thomas Olsson, förbundsdirektör

Expedieras till:

Förbundets medlemmar

Norrtåg AB

AB Transitio

Beslutsunderlag: Missiv 2025-06-16 Anskaffning av regionalstågsfordon

§ 106. Sammanträdet avslutas

Camilla Norberg

Camilla Norberg

Date: 2025-07-02 14:47 CEST

Signed with Swedish BankID

Role: Administratör

Signed via account: camilla.norberg@dintur.se

Glenn Nordlund

Glenn Nordlund

Date: 2025-07-02 15:13 CEST

Signed with Swedish BankID

Signed via account: glenn.nordlund@rvn.se

Andreas Jansson

Andreas Jansson

Date: 2025-07-02 15:47 CEST

Signed with Swedish BankID

Role: Ledamot

Signed via account: andreas.jansson@ornskoldsvik.se